

Phát triển sản phẩm du lịch thành phố Hội An, tỉnh Quảng Nam

Đỗ Văn Tính

Trưởng Đại học Duy Tân

Hội An là một trong hai thành phố của tỉnh Quảng Nam. Với nguồn tài nguyên phong phú và đa dạng, đặc biệt là nguồn tài nguyên tự nhiên, nhân văn độc đáo và hấp dẫn, có giá trị cao về du lịch. Hội An có đủ những điều kiện và khả năng vượt trội để phát triển du lịch. Tuy nhiên, sự phát triển trên vẫn chưa tương xứng với tiềm năng, tài nguyên và vị thế vốn có của Hội An. Do vậy việc nghiên cứu phát triển sản phẩm du lịch tại Hội An là việc làm cần thiết để cải thiện tình hình trên, đáp ứng nhu cầu phát triển du lịch của Hội An.

1. Thực trạng phát triển sản phẩm du lịch thành phố Hội An

Dịch Covid-19 đã làm thay đổi cơ cấu thị trường du khách đến Hội An. Cần nhiều thời gian và các điều kiện thiết yếu mới mong đón được lượng khách quốc tế như những năm trước đây. Theo thống kê, trong quý 1 năm 2022 khi chính thức mở cửa đón khách du lịch trong điều kiện thích ứng linh hoạt, an toàn, Hội An đã đón khoảng 50.000 lượt khách đến du xuân và 7.750 lượt khách lưu trú.

Hội An luôn phát triển các sản phẩm du lịch hướng đến kết nối thị trường với sản phẩm thông qua định vị điểm đến. Thành phố đã có những nỗ lực kết nối các loại hình du lịch phát triển đa dạng và năng động trên cơ sở phát huy tài nguyên văn hóa và giá trị nhân văn, kết hợp khai thác hợp lý tài nguyên sinh thái và tận dụng các lợi thế, cơ hội. Các ngành dịch vụ hỗ trợ du lịch, dịch vụ tiêu dùng phát triển nhanh, phong phú về loại hình, nhất là dịch vụ lưu trú, vận tải, lữ hành, đại lý du lịch, nhà hàng, mua sắm và chăm sóc sức khỏe... Hình thức cung cấp dịch vụ chuyển dân theo hướng chuyên nghiệp, gia tăng giá trị; nguồn nhân lực có sự cải thiện đáng kể về số lượng lẫn chất lượng.

Hoạt động quảng bá, thông tin xúc tiến du lịch được tiến hành thường xuyên thông qua nhiều kênh truyền thông, các sự kiện trong nước và quốc tế, đặc biệt là công tác quảng bá tại chỗ. Bên cạnh củng cố, phát triển các sản phẩm du lịch trong khu phố cổ như phố đi bộ, phố không có tiếng động cơ, đêm phố cổ, biểu diễn nghệ thuật cổ truyền, bài chòi, không gian văn hóa Nhật Bản..., việc tập trung hoàn thiện các điểm đến mang đặc trưng sinh thái, làng quê làng nghề tạo nên nét riêng có của du lịch Hội An.

Hội An đã đưa ra các định hướng không gian, thị trường và loại hình phù hợp với tiềm năng phát triển của thành phố, phù hợp với lợi thế của Quảng Nam nói chung. Thành phố đã đưa vào khai thác các

sản phẩm mới: các cơ sở lưu trú cao cấp ven biển từ 4 sao đến 5 sao, các sản phẩm du lịch vệ tinh ở các vùng nam Hội An và bắc Hội An nhằm cung ứng đa dạng các loại hình sản phẩm du lịch khi du khách đến tham quan nghỉ dưỡng tại Hội An ... Quan tâm phát triển các loại hình du lịch sinh thái nông thôn cũng như các làng nghề, làng quê truyền thống. Bước đầu hình thành và đưa vào khai thác một số điểm du lịch cộng đồng, góp phần tăng thêm thu nhập cho người dân.

Công tác quy hoạch, xây dựng đề án và các dự án được quan tâm và phát triển theo hướng bền vững, trong đó thực hiện nghiêm việc bảo vệ tài nguyên môi trường, cảnh quan du lịch, thực hiện đảm bảo quy định về mật độ và quy chuẩn đối với dự án du lịch. Tuy nhiên, quy hoạch và quản lý quy hoạch ngành du lịch còn nhiều bất cập, chưa đồng bộ và chất lượng quy hoạch còn hạn chế, một số dự án đầu tư du lịch ven biển chậm triển khai hoặc không triển khai kéo dài nhiều năm gây bức xúc trong nhân dân.

Bên cạnh đó, để bảo tồn bản sắc khu phố cổ với chủ thể hạt nhân của sự phát triển, từ nhiều năm nay, Lãnh đạo thành phố không chỉ ban hành nhiều chủ trương, quyết sách có liên quan đến trùng tu di tích mà còn hướng tới bảo vệ, giữ gìn cảnh quan vùng đệm, vùng ngoại ô, chú trọng tập trung hơn cả là cảnh quan các làng nghề truyền thống, mảng xanh vườn ruộng, sông nước... theo hướng du lịch sinh thái.

Hiện nay, toàn thành phố có 84 đơn vị kinh doanh dịch vụ trung gian, trong đó: 31 đơn vị có chức năng kinh doanh lữ hành quốc tế; 17 đơn vị lữ hành nội địa, 33 đơn vị vận chuyển, 3 đơn vị bán vé du lịch, 42 đơn vị khai thác tuyến tham quan, vận chuyển khách Cù lao Chàm. Với nhiều giá trị tài nguyên tự nhiên và tài nguyên văn hóa nên các chương trình du lịch ở Hội An rất đa dạng. Một số chương trình phổ biến như: Một ngày làm cư dân Phố cổ với Làng rau Trà quế; Du ngoạn sông nước với những làng nghề truyền thống; Chương trình

tham quan khám phá Văn hoá nông thôn Việt Nam; Một thoáng Kim Bồng; Cù lao chàm - Đảo xanh quyến rũ; Tour tham quan Rừng dừa 7 mẫu; Chương trình đêm rằm Phố cổ.

2. Đánh giá thực trạng phát triển sản phẩm du lịch thành phố Hội An

2.1. Những thành tựu đạt được

Hội An nơi hội tụ của hai di sản văn hóa thế giới được UNESCO công nhận là Quần thể kiến trúc khu phố cổ Hội An (công nhận ngày 04/12/1999) và Khu dự trữ sinh quyển thế giới Cù Lao Chàm (công nhận vào ngày 26/5/2009), ngoài ra Hội An có điều kiện tự nhiên khá đa dạng cùng với những nét văn hóa đặc trưng. Chính nhờ những giá trị nổi bật về tài nguyên văn và tài nguyên thiên nhiên, nên thành phố Hội An luôn lôi cuốn thu hút du khách đến tham quan du lịch trong hơn hai thập niên qua và là một trong năm mươi thành phố du khách phải đến ít nhất một lần trong đời (tờ Huffington Post bình chọn tháng 7/2014).

2.2. Những hạn chế và nguyên nhân

Tính chuyên nghiệp hóa trong đầu tư, tổ chức kinh doanh, khai thác khách du lịch còn chậm, chưa theo kịp với sự phát triển; Du lịch tại các điểm làng quê, làng nghề chưa tạo được sức hút mạnh mẽ nên cộng đồng địa phương chưa được hưởng lợi gì nhiều từ sự phát triển du lịch mang lại; Tính đa dạng trong các sản phẩm du lịch phục vụ sự đa dạng của thị trường khách đến còn yếu dẫn đến sự xung đột về các giá trị tinh thần, nhu cầu tham quan, tìm hiểu của các thị trường khách; Sức cạnh tranh của nền kinh tế thương mại du lịch vẫn còn bộc lộ nhiều điểm yếu; Công tác quản lý nhà nước chưa theo kịp với sự phát triển nhanh của nền kinh tế; Công tác quảng bá, giới thiệu du lịch vẫn chưa có chiến lược cụ thể, chủ yếu vẫn là quảng bá qua việc tổ chức các lễ hội, sự kiện tại chỗ; Môi trường du lịch vẫn chưa đảm bảo tốt khi vẫn còn nạn cờ mồi, bu bám chèo kéo khách du lịch,...; Sự quá tải của khách du lịch tại các điểm du lịch (Tour phố cổ, Cẩm Thanh), của các phương tiện giao thông; Việc tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho người dân trong việc giữ gìn bản sắc văn hóa địa phương, nếp sống, phong tục tập quán... vẫn gặp phải nhiều trở ngại do sự gia tăng di chuyển của cư dân gốc phố cổ và sự gia tăng của dân cư mới trong khu phố cổ, gia tăng dân số do dân các địa phương khác đến nhập cư cũng như việc giao lưu quốc tế đang thực sự gây ảnh hưởng không tốt đến việc giữ gìn, duy trì tính chân thực của nếp sống văn hóa địa phương.

3. Một số giải pháp phát triển sản phẩm du lịch thành phố Hội An

Hoàn thiện công tác lập kế hoạch sản phẩm du

lịch

Các sản phẩm, dịch vụ du lịch Hội An cần tập trung chủ yếu vào phục vụ dòng khách đến từ châu Âu, châu Mỹ, Úc... có nhu cầu trải nghiệm, tìm hiểu các giá trị văn hóa. Khắc phục tính đơn điệu của sản phẩm hàng hóa, thiếu tính đặc trưng địa phương, chưa kích thích được nhu cầu mua sắm, chi tiêu cao của thị trường khách Đông Bắc Á và thị trường khách nội địa... Cần gắn kết du lịch với nông nghiệp, làng quê, làng nghề thực hiện; chú trọng phát huy tiềm năng và thế mạnh của Hội An về du lịch tâm linh, tín ngưỡng và văn hóa ẩm thực. Cần xây dựng được hình ảnh và thương hiệu du lịch cho thị trường mới cần hướng đến là khách Đông Bắc Á và khách Việt Nam.

Một là, cần phải thay đổi quan điểm, tư duy về cách làm du lịch, từ hệ quản lý, ứng xử với tài nguyên, tổ chức kinh doanh cho đến phục vụ và giao tiếp với khách du lịch; Hai là, cần phải coi trọng lợi ích của người dân Hội An ở phương diện này là chủ nhân của điểm đến và ở phương diện khác là khách du lịch; Ba là, phải xác định được tầm nhìn phát triển dài hạn với tầm vóc của một ngành kinh tế mũi nhọn.

Hoàn thiện công tác thiết lập mục tiêu và chính sách phát triển sản phẩm du lịch

Xác định các mục tiêu cụ thể trong phát triển sản phẩm du lịch. Tăng cường thu hút khách du lịch nội địa thích ứng với quá trình đa dạng hóa thị trường; Đón đầu thị trường khách du lịch quốc tế có khả năng chi trả cao, nghỉ dưỡng dài ngày, trải nghiệm văn hóa và thiên nhiên.

Hoàn thiện các chính sách phát triển sản phẩm du lịch. Hoàn thiện công tác tuyên truyền, quảng bá sản phẩm du lịch, Tập trung phát triển thương hiệu du lịch Hội An trên cơ sở phát triển thương hiệu các điểm đến và không gian du lịch chuyên đề, thương hiệu doanh nghiệp du lịch và thương hiệu sản phẩm du lịch; chú trọng phát triển những thương hiệu du lịch có vị thế cạnh tranh cao trong khu vực và quốc tế; Thiết kế sản phẩm du lịch đặc thù và tạo dựng thương hiệu du lịch Hội An; Chú trọng thông tin phản hồi của khách du lịch, thu thập các thông tin phản hồi sẽ giúp các nhà cung cấp các dịch vụ có liên quan hoàn thiện hơn chương trình du lịch.

Hoàn thiện kế hoạch chiến lược phát triển sản phẩm du lịch

Cần có định hướng cụ thể là phát triển các sản phẩm du lịch có giá trị gia tăng cao, bền vững, gắn với tạo thương hiệu, cạnh tranh lâu dài, dựa trên cơ sở khai thác những giá trị di sản văn hóa nổi bật mang tính toàn cầu (du lịch di sản), giá trị văn hóa dân tộc truyền thống (du lịch cộng đồng, ẩm thực, tâm linh, tín ngưỡng) và những giá trị tự nhiên nổi trội (du lịch biển- đảo- làng quê- sông nước).

Việc xác định nhu cầu thị trường du lịch của thành phố Hội An cần dựa trên cơ sở khách du lịch đến Việt Nam có xu hướng chọn các tour, các khách sạn, khu du lịch và các dịch vụ, hàng hóa bền vững, có nhân sinh thái, thân thiện với môi trường. Đó là xu hướng của khách du lịch quốc tế, nhất là khách đến từ các nước Châu Âu, Bắc Mỹ, Nhật Bản, Thái Lan.

Để đảm bảo tính khả thi của giải pháp, cần tiến hành lập mới, rà soát các qui hoạch kinh tế - xã hội toàn thành phố, quy hoạch Cù lao Chàm, qui hoạch nông thôn mới, điều lệ xây dựng chung toàn thành phố, quy chế quản lý kiến trúc tại các làng quê, làng nghề.....để làm căn cứ phân định rõ khu vực, vùng định hướng phát triển, xây dựng các đề án, dự án công trình phục vụ cho phát triển du lịch.

Nhanh chóng đưa vào sử dụng phần mềm du lịch thông minh của tỉnh Quảng Nam; Phát triển các tiện ích quảng bá du lịch trên các trang mạng xã hội, định vị thống nhất hình ảnh quảng bá du lịch Hội An. Đồng thời tập trung nghiên cứu và ứng dụng khoa học công nghệ vào việc chống ngập lụt khu phố cổ; Chống xói mòn, sạt lở; Bảo tồn các công trình cổ, công trình cũ; Bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa phi vật thể; Quy hoạch đô thị nông thôn vùng di sản và phát triển làng nghề;...

Xây dựng quy chế phối hợp liên ngành, tạo điều kiện thuận lợi cho du lịch phát triển với tư cách là ngành động lực tạo sự lan tỏa cho các ngành, lĩnh vực cùng phát triển để từ đó huy động nguồn lực liên ngành phục vụ phát triển du lịch. Phát triển mở rộng và đi vào chiều sâu hoạt động mô hình liên kết công - tư trong việc huy động nguồn lực xã hội để tăng cường đầu tư cho xúc tiến, quảng bá điểm đến, phát triển thương hiệu điểm đến du lịch Hội An.

4. Kiến nghị

Đối với UBND tỉnh Quảng nam

Cần phải thể hiện rõ ràng và khẳng định vai trò, trách nhiệm của mình trong việc phát triển cơ cấu kinh tế của Tp.Hội An. Từ đó, có những quyết định về chính sách phát triển với mức độ ưu tiên rõ ràng đối với các dự án cần xây dựng về kết cấu hạ tầng giao thông, vật chất kỹ thuật, viễn thông,.... nhằm thúc đẩy phát triển các ngành kinh tế, trong đó có du lịch. Đơn giản các thủ tục hành chính đối với các dự án trọng điểm làm tăng lợi ích cho địa phương, đặc biệt là các dự án đầu tư phát triển du lịch về kết cấu hạ tầng, vật chất phục vụ du lịch. Hỗ trợ tối đa cho ngành du lịch để họ có thể tự quyết định cũng như tạo điều kiện thuận lợi, dễ dàng trong việc quy hoạch phát triển du lịch Tp.Hội An.

Đối với Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Quảng Nam

Cần phải tăng cường thể hiện vị trí và vai trò của mình hơn nữa đối với sự phát triển của ngành du

lịch Tp.Hội An. Điều này cần phải có đội ngũ cán bộ có năng lực để đảm nhận trọng trách này. Sở cần có bộ phận lưu trữ, cập nhật thường xuyên các thông tin cũng như số liệu của ngành du lịch như thông tin về khách hàng, số lượng lượt khách biến động qua các tháng trong năm, số lượng khách đến mỗi điểm du lịch, khu du lịch, doanh thu của các đơn vị du lịch, lợi nhuận của các đơn vị du lịch, đầu tư vào ngành du lịch... Các số liệu này cần được thống kê và quản lý một cách khoa học để trên cơ sở đó phân tích tình hình biến động của thị trường khách hàng, của bản thân ngành du lịch để có những phản ứng kịp thời với các thay đổi cũng như là cơ sở để xây dựng chiến lược hoạt động của ngành. Thường xuyên cập nhật những kinh nghiệm, thông tin liên quan đến sự phát triển du lịch từ các tỉnh bạn cũng như của các chuyên gia về du lịch trên thế giới. Việc thu hút đầu tư triển khai các dự án du lịch còn tương đối chậm, Sở Văn hóa- Thể thao và Du lịch, Trung tâm Thông tin và Xúc tiến Du lịch, Hiệp hội du lịch cần có chương trình phối hợp cụ thể hàng năm và cho cả một giai đoạn phát triển chiến lược, thường xuyên tạo cầu nối chia sẻ thông tin giữa các doanh nghiệp đang hoạt động và các nhà đầu tư tiềm năng để từ đó tạo môi trường cạnh tranh lành mạnh, bảo vệ quyền lợi của các doanh nghiệp kinh doanh du lịch cũng như kêu gọi vốn đầu tư và tạo điều kiện cho các nhà đầu tư thâm nhập dễ dàng vào việc phát triển kinh doanh du lịch theo quy hoạch được duyệt. Quan tâm trong công tác khai thác và bảo tồn tài nguyên du lịch thiên nhiên và nhân văn, có chính sách quảng bá và xúc tiến hình ảnh du lịch Tp.Hội An đến với du khách nội địa và quốc tế./.

Tài liệu tham khảo

Nguyễn Văn Đính & Trần Thị Minh Hòa (2009), Giáo trình kinh tế du lịch, Hà Nội: NXB ĐH Kinh Tế Quốc Dân.

Nguyễn Thị Minh Nghĩa, Lê Vũ Thị Thảo Nhi, Trần Hữu Tuấn (2017), "Các yếu tố ảnh hưởng đến khả năng thu hút khách nội địa của điểm đến Hội An", Tạp chí Khoa học Đại học Huế: Kinh tế và Phát triển, Tập 126 (Số 5D), Tr. 29-39

Phòng Văn hóa và thông tin - TP Hội An (2019), Báo cáo kết quả công tác văn hóa, thông tin, thể thao, gia đình, du lịch năm 2019 và và nhiệm vụ công tác năm 2020.

Quyết định số 2714/QĐ-BVHTTDL ngày 03 tháng 08 năm 2016, Phê duyệt đề án: Chiến lược phát triển sản phẩm du lịch Việt Nam đến năm 2025, định hướng đến năm 2030.

Quyết định số 553/QĐ-TTg ngày 15 tháng 05 năm 2018, Phê duyệt quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế - xã hội tỉnh Quảng Nam đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030